

Umeå universitets karriärvägar för unga forskare

Vi uppskattar det arbete som Sveriges unga akademi gör för att stärka unga forskares möjligheter i den svenska högskolesektorn. Umeå universitet utarbetar ett system av karriärvägar och befattningar (den nya anställningsordningen utgör basen för detta) för att kunna erbjuda bästa möjliga förhållanden för att hålla högsta möjliga kvalitet i forskningen och i utbildningen. Ett av de viktigaste målen för detta arbete har varit att utveckla mycket attraktiva karriärmöjligheter för unga forskare. Det räcker då inte med att erbjuda ett system för olika befattningar, utan att samtidigt utgå från en resurssättning som vilar på en långsiktig strategi för att ge attraktiva förutsättningar också i det långa perspektivet. Inte minst inkluderar detta olika befattningar i ett tenure spår. Med andra ord, samtidigt, som både innehållsmässigt och resursmässigt kunna erbjuda karriärtjänster (i konkurrens) för unga forskare som är attraktiva och därmed ger väldigt goda förutsättningar i den aktuella tjänstesituationen (främst biträdande lektorat), ha en långsiktig strategi för efterföljande tjänster (lektorat och professur) – och i dessa kunna erbjuda stabila förutsättningar. Med det senare avses inte minst fullfinansierade tjänster på direkta anslag för forskning och forskarutbildning och grundutbildning.

Umeå universitets karriärvägar för unga forskare

Umeå universitet har påbörjat ett långsiktigt arbete med att förbättra förutsättningarna för forskning i befattningarna universitetslektor och professor. Vi vill kunna erbjuda attraktiva befattningar med långsiktig och full finansiering från statsanslagen vilket ger framgångsrika forskare incitament att också satsa på projekt med hög riskfaktor. Denna inriktning har varit styrande i utformandet av våra lärarbefattningar och karriärvägar. För att lyckas med detta långsiktiga arbete är det av största vikt att karriärvägarna för unga forskare görs attraktiva, tydliga och transparenta.

Umeå universitet har således det senaste året arbetat med att inrätta och tydliggöra möjliga karriärvägar för våra unga forskare och som ger de bästa förutsättningarna till att framgångsrikt kunna konkurrera om universitetslektorat och professurer. Vi har valt att inrätta två meriteringsanställningar som riktar sig till unga forskare - biträdande lektorat och forskarassistent. Det biträdande lektoratet ingår i vårt "tenure track system" och är en tillsvidareanställning som även kan kombineras med klinisk tjänstgöring emedan anställningen som forskarassistent följer regleringen för meriteringsanställning i Högskoleförordningen och är därmed tidsbegränsad till fyra år.

Nedan följer en kort beskrivning av de olika formerna av befattningar för unga forskare. Vid Umeå universitet kommer den tidsbegränsade forskarassistentanställningen att vara den dominerande. Kraven för att erhålla ett biträdande lektorat med större resurser ställs högre än för forskarassistenten.

Biträdande universitetslektorat:

Umeå universitets karriärväg (tenure-track) inleds med ett biträdande universitetslektorat som är en tillsvidareanställning med rätt till befordran. Anställningen är i huvudsak inriktad mot vetenskaplig meritering minst 80 procent av arbetstiden under fyra år. Den biträdande universitetslektorn ska ges möjlighet till pedagogisk meritering i sådan omfattning att kompetenskraven för anställning som universitetslektor kan uppnås. I första hand bör den komma i fråga som har avlagt doktorsexamen högst sju år före ansökningstidens utgång.

Biträdande universitetslektorat ska utlysas nationellt och internationellt så att vi får ett så bra sökandeunderlag som möjligt. Till det biträdande lektoratet arbetar vi på att koppla ett individuellt utformat resurspaket som ger mycket goda förutsättningar att efter viss tid uppfylla kriterierna för befordran. De kriterier som ska uppnås för befordran till universitetslektor ska vara tydliga redan vid tillträddandet av anställningen.

Varför har vi då tillsvidareanställning? Vi är övertygade om att vi med en tillsvidareanställning kan attrahera de allra bästa sökande till våra biträdande universitetslektorat. Det innebär även ett tydligare åtagande för oss som arbetsgivare att på olika sätt stödja den anställde i sin meritering.

Biträdande universitetslektorat kombinerat med klinisk tjänstgöring:

I samarbete med Landstinget i Västerbotten har även beslutats om ett biträdande universitetslektorat med inriktning mot klinisk tjänstgöring. Det innebär samma reglering som ovan när det gäller kriterier och att det är en tillsvidareanställning.

Syftet med meriteringsanställningar där vetenskaplig och klinisk meritering kombineras är att säkra god långsiktig kompetensförsörjning av framtida lärare och forskningsledare med klinisk förankring samt att disputerade sjuksköterskor och sjukgymnaster, arbetsterapeuter, läkare och tandläkare samt andra aktuella yrkesgrupper ska kunna meritera sig vetenskapligt. Målsättningen är en stärkt klinisk forskning och vetenskapligt meriterade lärare med klinisk förankring. Det är två olika målgrupper som dessa anställningar vänder sig till:

- a) ett biträdande universitetslektorat kombineras med anställning som specialistutbildad läkare eller tandläkare eller med annan anställning än som läkare upp till högst 13 timmar per vecka. Resterande arbetstid ska i huvudsak vara inriktad mot vetenskaplig meritering minst 80 procent av arbetstiden under fyra år.
- b) ett biträdande universitetslektorat kombineras med specialisttjänstgöring som läkare eller tandläkare. Anställningen som biträdande universitetslektor är tillsvidare och specialistutbildning utgör 50 % av arbetstiden. Resterande arbetstid ska i huvudsak vara inriktad mot vetenskaplig meritering minst 80 procent av arbetstiden under sex år (tandläkare) eller nio år (läkare).

Forskarassistent:

För den fyraåriga tidsbegränsade anställningen som forskarassistent finns ingen automatisk möjlighet eller rätt till befordran. Anställningen utlyses på sedvanligt sätt. I första hand bör den komma ifråga som har avlagt doktorsexamen högst 7 år före ansökningstidens utgång. Förutsättningarna för en forskarassistent att meritera sig för en framtida akademisk karriär ska också vara goda och fakulteterna bör se till att vissa resurser också tilldelas forskarassistenterna. För att komma vidare i karriären får forskarassistenten söka och konkurrera om utlysta befattningar. En annan möjlighet är om forskarassistenten erhållit externa forskningsmedel av en omfattning som medger delfinansiering av en befattning så kan eventuellt anställningen övergå i en tillsvidareanställning som forskare. Vid Umeå universitet är anställning som forskare en akademisk anställning som förutom forskning också kan omfatta utbildning och administration till viss del, vilket möjliggör fortsatt meritering för högre befattningar.